

Nro 42.

A' FELS. R. TSASZARNAK ES A. KIRALYNAN
KEGYELMES ENGEDELMEBOL.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Költ Bétsben Novembernek 22-dik napján 1793.
esztendőben.

---

*Mária Antonia, néhai Frantzia királynénak
életéről való anekdoták.*

Régulta nem szült a' természet szebb affzonyt
néhai *Mária Theresiánál*, N. Magyar ha-
zánk édes anyjánál, úgy annyira, hogy önnön
maga a' szépségnek isten-affzonya *Vénus* is bá-
múlt rajta, mint a' természetnek leg nemesebb
munkáján. Első volt ő ifjúságában az Európai
szépségek közt, és senki sem találtatott, a' ki
természeti és erköltsi tulajdonságaira nézve vele
vetélkedni mérészlott volna. Imitt amott még
mostan is találtatnak N. hazánkiai közzül, a' kik

1741 esztendőben tartatott *Posoni* Ország Gyűlésén szemlélték, 's imádták királyi tekintetét, és nemcsak királyoknak tartozó hűségek, hanem legkedvesebb érzékenységektől is öltözöttetek ezen szónak ki nyilatkoztatására: *Vitam et sanguinem*, az az, kézfek vagyunk éreited életünket és vérünket fel áldozni. Ennek a' szépség Isten affzonyának legszébb gyümöltse vala *Mária Antonia* Frantzia Országnak legszébb királynéja, a' ki Novemb. 2 dik napján 1755 esztendőben született e' világra. XV *Lajos* Frantzia király az affzonyi szépségnek legnagyobb imádója egy oly izemélyt akart kedves unokájának az akkori *Delphinus*nak választani, mellyben nemcsak ő maga, hanem az egész Frantzia nemzet legnagyobb megelégedést találhasson. *Mária Antonia* Austriai főherczeg affzony vala az a' tárgy, mellyben tökéletesen meg határozottatott Európa legnagyobb királyának XV *Lajosnak* kívásága, a' kit is Pünköst havának 16-ik napján, 1770 esztendőben kedves unokájával, az akkori *Deiſſoussal*, a' páros életnek kötelével égybe szerkeztetett. Ennek a' legszébb Fejedelem affzonymnak innen *Bétsből Versaillesba* lett útazása, hasonló vólt a' legnagyobb hérósnak győzedelmi úttjához, kinek ölzve párosítatása végett annyi készület tétetett, a' mennyit talám soha senki ő előtte sem nem látott, sem nem fog látni. *Párisba* lett érkezése után, nemcsak szépségéért, hanem erköltsi virtusaiért is, kiváltképen pedig másokhoz való nyájas lebotcsátkozásáért közönségesen tiszteltetett 's imádatott. Ezt a' vólt, de már el hervadott szépséget ekként rajzollya le egy *historicus*: „Idejé-
 „hez képest (véli 16 esztendős korát) nagy vólt,
 „szépen termett, és mint még egész korra nem
 „jutott izemélyű, fél hús, hajai világos gesz-
 „tenye színük valának, és még ifjúságában ki-
 „rályi méltóságot mutatott tekintete. — *Abra-
 „zattya* hoszfzas kerekded — szemöldökei oly
 „szépek, mellyeknél alig lehetett szebbeket kép-
 „zelni — ki ülő kék szemei tellyesek vóltak tüz-

zel és lélekkel — *Római* görbe orra hegyes,
 „ kistsiny szája, patyolat fejjérségű bőre, rózsá-
 „ színű kedves ábrázattya, mellynek tellyesség-
 „ gel semmi szüksége nem vala a' kendőzésre:
 „ Gyenge ifjúságában úgy viselte magát, mint
 „ királyné asszony, mellynek méltóságát kedves
 „ tekintete mérséklelte. Eleitől fogva tudta az
 „ udvari vigsgágot, az udvari fényességgel egy-
 „ be szerkeztetni. Feletőbb kedvellette a' musi-
 „ kát, és a' játék néző helyet; önnön maga is
 „ úgy énekelt, mint a' leg tanultabb Olasz ének-
 „ lő, és ezen dicséretes érzését csak hamar el ter-
 „ jesztette a' Frantzia nemzet közt is. *Párisba* lett
 „ érkezése után nem sokára egy oly kis tea-
 „ trumot készített, mellyen rokonaival, 's meg
 „ hitt barátjaival önnön maga jádzott. Az ud-
 „ vari vigsgától üres estvéket többnire muzsikai
 „ gyakorlásokkal töltötte el. A' lovaglást is fe-
 „ letőbb kedvellette, de mindenkör olyanoknak
 „ társaságában, a' kik hasonló iz érzéssel bir-
 „ tanak. BCU Cluj / Central University Library Cluj

Tellyességgel nem kedvellette a' Frantzia ud-
 varnak *etiquettéjét*, az az, haszontalan tzeremo-
 niáit, és épen ez által sértette még akarattyan
 kívül az udvari dámákat, a' kik méltatlanok vól-
 tak illy szeretetre méltó, 's magát másokhoz lé-
 borsáikozó Fejedeleim asszonyhoz. E' vólt az oka,
 hogy irigyei gyűlölségessé kívánták ötet férje
 előtt tenni.

Noha pedig rendkívül való tífztelettel és szé-
 retettel viselterett légyen is XVI *Lajos* kedves
Maria Antonijához: még is mindazáltal reá be-
 széllették ötet ellenségei, hogy Gróf *Maurepast*
 vólt ministert ismét vissza hívja udvarába, és pe-
 dig nem más végből, hanem hogy a' király és ki-
 rályné közt gyűlölséget szerézhessenek. Mihelyt
Maurepas (olvasd *Morepa*) ismét a' kormányra
 állt, számos pasquillusok, az az; motkos levelek
 irattak a' királyné ellen; mellyek mesterséges úton
 és módon a' király kezébe is el jutottak. Ezét

motskos irásokban sokféle igazságtalansággal vádoltatott az uralkodó királyné, mellyeket mindazonáltal ő, mint igen böltsen gondolkozó asszony, meg útált.

Első szülöttöknek, *Mária Theresia Sarlottának* 1778 világra lett jövelele tökéletesen meg erősítette e' két királyi pár közt való szeretetnek kötelét. Gyakorta karjaira vette néhai XVI. *Lajos* ezen született gyermeket, imide amoda hordotta a' szobában, mutogatta a' jelenvalóknak, 's gyakorta illy szókra fakadott: Melly nagy szerentse atyának lenni! Mig gyermek ágyban feküdt a' királyné, ritka óra múlt el, mellyben kedves feleségét, és magzattyát meg ne látogatta volna. Gyakorta félbe hagyta udvari ministereivel való dolgait, 's a' királyné látogatására ment.

A' Frantzia udvarnak régi bé vett szokása szerént, mihelyt a' szülésnek fájdalmait kezdte az uralkodó királyné érzeni, mingyárt annak szobájába hívta az udvari fő mesterné mind a' királyt, és királyi vérből származott Fejedelmeket, és Fejedelem asszonyokat, mind pedig a' belső ministereket. Hogyha a' született királyi magzat férfi vólt, bé pófáltatva, és az udvari ministerek, 's testörző seregnek tisztyei által kísértetve, az arra rendeltetett palotába vitetett, holott az udvari Marsal nyakába függesztette a' született királyi hertzegnek a' *Sz. Lajos* és *Sz. Lélk* vitézi rendjeinek hadi tizimereit.

Másod izben, úgymint Octob. 22-dik napján 1781 efsztendőben ismét szülvén *Mária Antonia*, a' nagy tsendesség miatt úgy gondolkozott, hogy ismét leány magzatot szült légyen e' világra; 's e' miatt nagyon meg szomorodott; hanem kevés szempillantások múlván reménységén kívül meg vigasztaltatott. Hozzá menvén a' király így szóllott: *Asszonyom, az én, és Országomnak kívánságát bé tellyesítette kégyelmed; mivel egygy Delphinust szült kégyelmed e' világra.* Ezen szók át

tal meg vigasztaltatván a' királyné, maga eleibe vitette méhének kedves gyümölsét, 's illetén ki fejezésekkel adta azt *Gvemene* hertzeg asszony-nak által: *Affzonyom! nem szükség ezen gyermeket, kinek életében, és épségében az egész Ország részt vesz, kegyelmednek ajánlanom. Lehetetlen volna azt jobb kézre bíznom; de hogy annyival inkább jobban szorgalmatoskodhasson kegyelmed annak gondviselésében, magamra veszem leányomnak neveltetését.*

A' jelenvaló hólnapnak napján, rendkívül való nagy számmal öfzve gyüllöttek a' Jakobinusok, hogy jókor meg határozhassák, a' táborozó hadi seregekhez kellyen é az erőszakosan elvett gabonát és eleséget vinni, avagy pedig *Párisba*, a' hol gyakorta való tsaták esnek az éhes üres gyomrokban. Ebben a' Jakobinusok gyűlésében, szokása szerént, egy hatalmas orációt tartott *Robertspierre*, mellyet egyedül azért kívánunk Érd. Olvasóinkal közleni, hogy abból az új *Frantziák* gondolkodásának módját láthassák. „A' mi szabadságért hadakozó seregeink, úgy mond *Robertspierre*, *Dümourier* és *Cüstine* vezérlések alatt igen rendesen viselték magokat *Belgiomban* és *Német Országban*. Leg inkább az szabadság fájinak, és klúboknak fel állításokkal töltötték idejüket. Ők ettek, ittak, tántzoltak, játtzottak, 's mi fizettük meg az árát. Talált e' követőket a' névezett tartományokban szabadságokról való tudományunk? Feslett erkölsű papok, semmire való törvény tudók, kórhely orvosok, koldússá lett bankerötösök, részeges mester emberek, adóságha torkig álló tanátsosok, 's több ezekhez hasonló semtaire kellő emberek adták mellénk magokat, de korápt sem azért, mintha nagy kedvek lett volna a' szabadság tudományához, hanem inkább azért, hogy polgár társaiknak keresményeiket fel prédálhassák, magokat mások eleibe tehessék, de leg inkább azért, hogy erfényűnket ki üresithessék. A' múlt táborozás 4800 millióba került minékünk, e' mellett hány ezer sza-

bad katonát emésztett meg, egész testem meg borzad, ha csak gondolkozom is rólla, tessen magatok jól tudjátok kormányozóinknak vailás tételéből.

Most tehát másként kell a' dologhoz nyúlunk; sem a' Németek, sem a' Brabantusok nem alkalmasok a' mi szabadságról való tudományunknak bé vételére; tehát a' jövő téli táborozásban másképen, 's elméjüknek tehetségükhöz képest kellett velek bännünk. — Nintsen nélkül az illetén bálvány barátokra szükségünk, nállunk a' *Guillotine* kényszeriti polgár társainkat a' szabadságra, ennek kell tehát annyival inkább ezeket az embereket is kényszeríteni.

Annakokáért minden eleséget az anya városban kell hordani, hadd szenvedjenek seregeink éhséget, a' melly őket arra fogja kényszeríteni, hogy ellenségeinknek földjeikre ütvén, nemcsak jól fognak enni és innya, hanem ennekfelette mindenekből ki pufztittyák őket. Nem is méltó, hogy külömbiséget tegyenek a' hozzánk hajlandók, és azok közt, a' kik kélszek vólnának bennünket minden szempillantásban a' pokol fenekére taszítani. Mi hasznát is vennénk az ilyen sohonnai embereknek, sokkal jobb leszen őket mindenekből ki pufztítani, minden véres verejtékeket ki szivni, 's mind addig *guillotinirozni*, valameddig utolsó filléreiket ide adándják. Ekképen meg hízalalyák magokat katonáink, a' velek ki küldetendő N. biztosok pedig minden ezüstyeiket, aranyaikat, házi butorjaikat, terméseiket, boraikat s. a. t. hozzánk küldeni, mellyekkel jövő télen hízalallassuk hasainkat.

Illyetén szép gondolkozásnak lelke foglalta el a' Frantzia nemzetnek előljáróit, melly a' szájakon gyakorta pengetni szokott, de még eddig gyakorlásba nem vett emberiségnek regulájával egy átallyában ellenkezik; és csak dühösségből, 's észze vezettségből szármozik, mellyel a' Frantzia

armáda jól nem lakik, ha a' N. Gyűlésből kenyeret nem kap.

Eggy *Henriot* nevezetű gonosz patriota azt javasolta a' Jakobinusoknak, hogy minden *Lyonbeliket* ki kellett irtani. — A' N. Gyűlésnek közelébb lett végzése fzerént 10 nap alatt minden varga köteles 5 pár sarút készíteni, a' tímárok pedig jó bőrt adni. Valaki ezen végzést által hágándja, úgy bánnak vele, mint gyanús lakosai. — *Metzben* Lotháringiának nevezetes városában 3000; *Nancyban* pedig ugyan azon tartományban nem utolsó erősségében, 1500 németek fogattak meg, 's vették tömlőzre.

Hanauból érkezett magános tudósítások szerint, *Egalité Filep* volt *Orleáni* hertzeg, és *Kellermann* Generál ezen hónapnak 12-dik napján fogva vitettek *Párisba*, és amaz a' *Conciergerie*, e' pedig az *Abbaia* nevű fog házba zárattak.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Anglia.

Három nevezetes tárgyak körül foglalatoskodik mostan az Angliai ministerium. 1. Hogy *Ostende*, Austriai Flandriának népes kereskedő városa, és ki kötő helye, olly állapotba helyheztesen, hogy akár melly ellenséges reá ütésnek elment álhasson. 2. Hogy Nagy Britanniának három országa u. m. Anglia, Scócia, és Hibernia készen várhassák a' Frantziákat, hogyha akár égyyikbe, akár másikba bé találnának ütni. — 3. Hogy a' békételen lakosok, a' kik t. i. a' Frantziák oda lejendő bé ütéseknek el terjedett híretől fogva, újjobban zenebonáskodni kezdetek, le tsendesitessenek, és azon pártoskodásnak fejei a' törvénynek szoros értelme fzerént meg büntetessenek. *Ritter Eliot* számos nyomtatványokat vitt magával *Tulonba* azon proclamatióból, mellyet közönségessé tétetett az Angliai király Frantzia Országának jelen való állapottyára néz-

ve, a' melly nyomtatványokat ezen Országunk déli tartományában ki fogja osztogattatni.

Hadi Történetek és Környülállások.

Az északi Frantzia táborozó seregeknek mostani fő kormányozója, hazug tudósítást vévén arról, hogy vitéz seregeink kegyetlenül bánnyanak az el fogatott Frantzia katonákkal, illyen göromba levelet irt hertzeg Koburg F. Marsalnak, múlt hólnapnak vége táján: „Tökélfetesen meg
 „vagyok arról informáltatva, hogy azon ármá-
 „diánál, mellyet kegyelmed kormányoz, közön-
 „séges parantsolat adatott a' felől, hogy azok
 „a' Frantziák, a' kiket a' hadi szerentsélfetéség
 „kegyelmed katonáinak kezeikbe fog adni, meg
 „ölettesenek; sőt azt is jól tudom, hogy ezen
 „emberhez illetlen kegyetlfetéség, mellynek allig
 „lehet e' világi historiákban valamelly nyomdo-
 „ksait találni, néhány *Montigny* alatt el fogatta-
 „tott gyalog vadász katonákon végben vitetett.
 „Azért írok kegyelmednek, hogy határozza meg
 „mágát bizonyosan, mitsoda úton módon kíván
 „hadakozni. Mi egész emberiséggel viseltettünk
 „még eddig azok iránt, a' kik fogságunkba es-
 „tek, elegendő ételt italt adtunk nékik, hogy-
 „ha arra szükségek vólt; sőt pénzt is, hogy ek-
 „ként önnön magokról gondot viselhesenek. —
 „Hasonló módon kellett vólna bánni azokkal a'
 „Frantziákkal, a' kik kegyelmedeknél fogságba
 „estek. Leg inkább mérgeledünk azon, hogy
 „fogságba esett katonáink, a' ki költözött Fran-
 „tziának serégeinél kényszeritetnek szolgálato-
 „venni. — Egyebet nem akarok kegyelmednek
 „mondani Generál uram, hanem nyughatatlansá-
 „ggal el várom kegyelmed válaszfát, akarván
 „tudni, mihez tartsam én is ennekutánna magam.
 „mat.

Jourdan.

Ezen goromba levélre illyetén választ küldött hertzeg *Koburg F. Marsal* Novemb. 15. napján:

„ Akármint informáltatott légyen kégyelmed
 „ hozzám küldött levelében jelentett dologról,
 „ elég az ahoz, hogy a' kégyelmed vádjának leg
 „ kisebb fundamentoma sinsen. Némcsak sem-
 „ mi parantsolat nem adatott a' fogságunkba e-
 „ sendő Frantziáknak meg öletésekre; sőt inkább
 „ keményen meg vagyon hagyattatva, hogy azon
 „ szempillantástól fogva, mellyben magokat rabság-
 „ ra adják, minden emberiség és engedelem mu-
 „ tattasson hozzájuk. Noha illetlenül gondolko-
 „ zik kégyelmed róllunk, 's még illetlenebbül je-
 „ lenti ki, róllunk való vélekedését: mi mindaz-
 „ által nem szükölködünk a' kégyelmed tanítása
 „ és példája nélkül, miként kellessen bännünk a'
 „ fogságba estekkel, és szerentséltelennel. — Ez
 „ iránt világos 's kemény parantsolat vagyon em-
 „ bereinknek adattatva, a' kik meg lehet, hogy
 „ a' tsata közben bszszút kívánnak állani azon
 „ kégyetlenségért, a' melly leg közelebb véghez
 „ ment *Párisban*. Egyéb iránt a' leg közelebb
 „ való történet is meg tzáfolhatatlan bizonyysága
 „ lehet annak, hogy a' kégyelmed vádjai tely-
 „ lyességgel nem igazak. Tegnap előtt 2000 Fran-
 „ tziál esett *Marchiennes* alatt fogságba, ezek még
 „ most is élnek, és bátran vagynak a' hadi tör-
 „ vényeknek szent védelme alatt. Többet mon-
 „ dok, mintegy 25 ezer Frantzia vagyon nálunk
 „ fogságba, a' kik még most is élnek, 's fizetést
 „ kapnak, még pedig nem papiros pénzt, melly
 „ által zsöldjoknak felét el vesztik, hanem kész
 „ pénzt; jó gond viseltetik reájok, 's mihelyt ki-
 „ váltatnak, mingyárt készek vagyunk őket ki-
 „ adni, és nem akarjuk az éggyezés ellen tovább
 „ meg tartani. A' sem igaz, hogy mi őket kén-
 „ szeritenénk a' ki költözött Frantziák seregeinél
 „ szolgálatot venni. Ha egynéhányan szolgálatot
 „ vettek, önként tselekediék, 's mi tellyességgel
 „ senkit nem akarunk akarattya ellen a' katonái

„ életre kényszeríteni. Eggy szóval Uram! jobban
 „ ismerjen kégyelmed bennünket, 's tanúllyon az
 „ ellenség Generályaihoz írni; nem a' levél irás-
 „ ban való ki fejezéseben áll a' hadi vezérnek
 „ vitézsége. Azonban sokkal alább való beszéd
 „ és maga viselet ez, mint sem én meg bántód-
 „ hatnám azok által.

„ Néhány idővel ennekelötte irtam a' Fran-
 „ zia seregnék kórmányozó vezéréhez, és kér-
 „ tem ötet, hogy adná tudtomra, ha valyon élet-
 „ ben vagyon é még, és hol vagyon *Koburg* dra-
 „ gonyos regementének Oberstlájtnántja, a' ki
 „ Oct. 16-dik napján sebbe és fogságba esett. —
 „ Az illetén tudósítások sohol sem szoktak el-
 „ titkoltatni; én mindenkor nyilván valóvá tet-
 „ tem, ha kívántatott, most pedig semmi választ
 „ nem kaphatok tudakozódásomra, mellyet ké-
 „ gyelmed előtt ismét meg újítok.

Hertzeg *Koburg*.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ezen Austriai hérós Novemb. 6-dik napján költ levelében arról tudósittya a' *Bétsi* hadi Cancellariát, hogy a' nevezett hólnapnak 4-dik és 5-ik napjain a' *Sambre* vize mellett *Pont* és *Boufziere* mellett ismét szerentsét próbáltak a' Frantziák, hanem *Muray* regementebeli Obester *Jardin* által szerentsésen vissza verettettek.

Gr. *Benyovszki* F. M. Lájtnánt, a' nékie adatott parantsolat szerént, 5 granatéros compániával, 2 osztály *Blankeustein* regementebeli hulzárokkal, 1 osztály *Uláhnusokkal*, és 50 vadász katonákkal ki indúlt tanyájából a' *Gvise* mellett tanyázott Frantziák ellen, a' ki is a' *Henapei* tetökre érvén, hertzeg *Schwartzenberg* Oberstlájtnánt által egynéhányat le vagdaltatott, 's el is fogatott. Azonban maga a' *Noy* vizének partyáról a' Frantziákat el üzvén, ottan meg állapodott, 's ottan várakozott a' Gr. *Hadick* Obester colonnéjának oda lejendö menetelére. Ugyan azon

időben 1000 főből álló Frantzia gyalogság és 500 lovaság a' *Tupigni* síkon ölvé gyülekezvén, a' nevezett helység előtt fekvő tetőkre ment *Blankenstein* huzárjaira keményen kezdett ágyúzni, és minekutánna ezek egy kevésé villa vonták volna magokat, egy batallion gyalogságot küldöttek a' *Tupigni* erdőségbe, és az említett tetőkre, nem különben az *Andigni* erdőnek tsutsához, olly véggel, hogy *Benyovszki* F. M. Lájtinánt oldalról vehessék, 's egészen el szakíthassák a' többiektől. Ahozképest 300 granátérosokat, és 2 escadron *Blankenstein* huzárjait küldött ellenek, a' kiknek tekintetektől meg rettenvén a' Frantziák, bé sem várták oda való meleteleket, hanem mingyárt széllyel futottanak. Hogyha a' hosszas essőzés miatt a' mezők és utak el nem rontattak volna, bizonyosan minnyájokat ölvé aprították volna a' *Blankenstein* huzárjai. Illyeképen tökéletesen el érvén fel tett széllyát *Benyovszki* F. M. Lájtinánt, az az, ki tanúlyán az ellenségnek fekvését, egynéhány el fogatott Frantziákkal, és egynéhány darab marhából álló nyereséggel villa tért előbbi tanyájára.

Hogy mind a' hosszas munka és alkalmatlan utak miatt meg laukadott seregeket ki pihenethesse, mind a' tábori eleséseknek ölvé hordatását meg könnyebbithesse *Koburg* herczeg, Novemb. 10-dik napján költ jelentése szerént, úgy helyhez-tette a' kormányára bízott hadi seregeket a' falukba, hogy akármelly szempillantásban kívántassék, ölvé gyűjthesse azokat, ő maga pedig *Favayba* szállott quártélyba. Gr. *Kinzsi* F. M. Lájtinánt arról tett a' nevezett napon *Koburg* herczegnek jelentést, hogy a' *Vendei* osztályban lévő *Royalisták* ellen küldetett, 's azokou immár győzedelmet is vett patriota seregeknek egy része *Flandriának* hatáira masirozik.

Két izben is jelentettük immár, hogy a' Cs. K. seregek alsó Alsátziának erősségét *Fortlovist*, melyet 1686 esztendőben épitetett *XIV Lajus* Fr.

király, a' Cs. K. seregek nemcsak bé zárták, hanem kemény ostrom alá is vették. Most már örömmel irhattuk, hogy Novemb. 14 dik napján reggel capituláció által el is nyerték azt, melly szerént 4000 főből álló Frantziáság esett fogságra, a' nyereség pedig 100 ágyúból, és sok puska-porból, és vas szerzámokból állott. Ezen örvendetes hirt tegnap előtt reggel ide érkezett *Rupp* kapitány hozta Fels. Urunknak. Gr. *Wurmser* küldött levelében azt ígérte, hogy környülállásosan le fogja *Fortlovis* által adattatásának historiáját, éggylzersmind a' capitulációnak pontyait is írni.

Lengyel Ország.

Az Orosz Fejedelem asszony és Lengyel köztársaság közt szerzett *offensiva* és *oesensiva* allianctznak folytatása: lásd a' Magyar Kurirnak 40 darabját.

XIV. A' melly Európai udvaroknál a' Fels. Lengyel Orzágnak követei nem lejéndenek, ottan épen úgy fogják az Orosz követek Lengyel Orzágnak javát, előmenetelét, és boldogságát munkálódni, mint szintén az Orosz birodalomét.

XV. Mind a' Felséges uralkodó Császárné, mind annak maradékai, és törvényes örökösei garantirozzák, az az, jóvá hadják és védelmezni fogják a' Lengyel közönséges társaságnak mind azon constitutióit, végzéseit, fundamentomos törvényeit, rendeléseit, és változásait, a' mellyeket a' jelen való *confoederatus* Ország Gyűlése meg erősíténd, meg hagyánd, avagy meg változtatánd, és újonnan rendelénd. Minthogy pedig Lengyel Orzágnak belső 's külső dolgai, kiváltképen annak következő igazgatásának módja öszve léfzen az Orosz birodalommal köttetve: ennekfelette, minthogy tulajdon tapasztalásából tanulta a' Lengyel nemzet, hogy mindenkor veszedelmes légyen az igazgatás formájának lirtelen

való meg változtatása: arra kötelezik magokat a' Lengyel király, és közönséges társaság, hogy soha semmi újítást, semmi jobbitást, semmi változtatást nem fognak abban tenni, hanemha a' Fels. Orosz Császárné, 's annak törvényes maradvékai, és örökösei abban meg égyyezendek.

XVI. Hogy pedig állandó fundamentomra építtessen a' jelenvaló szövetséges barátkozás, mind a' két szövetségre lépett rész meg égyyezett abban, hogy valamint az Orosz nemesség Lengyel Országban minden jussaiban, szabadságában, privilegiumaiban, és praerogativaiban részveszűlni fog: úgy a' Lengyel nemesség is az Orosz nemzetnek minden jussaiban, privilegiumaiban s. a. t. Ki vévén ez égyyet, hogy csak akkor viselhet az Orosz nemesség közönséges hivatalokat Lengyel Országban, a' midőn a' királynak és republikának tartozó hitet le tejeñdi, és ha a' vallásra nézve 1773, és 1775 elztendőkbñ tett rendelkezéseket meg tartándja.

XVII. A' fellyebb említett tzikkelyekböl önként foly a' két birodalom közt lejendő kereskedés, a' mellyen fog a' következendő kereskedésbeli tracta építetni. Arra való nézve el végzette azt a' két égyyező rész, hogy a' kereskedésnek állapottya mind a' két birodalomban egy forma lábra állitasson, egy forma jussal, szabadsággal, és praerogativákkal élylen s. a. t.

XVIII. A' jelen való tractát a' Fels. király fogja a' Lengyel respublikának nevében keze alá írása által meg erősíteni; ennek ratificatiója, az az, mind a' két részről lejendő tökéletes helybehagyása, mind két részről tökéletességre fog menni 6 hét alatt, bátor az alatt vége legyen is Grodnói közönséges Gyűlésnek.

Elegyes Tudósítások.

A' Prussiai király azt a' jelentést tétette a' Rgenzburgi közönséges gyűlésen, hogy nemtsak

vissza nem hívja a' *Rajna* mellett táborozó hadi seregeit, sőt inkább 20 batallionnal fogja azokat őreghiteni. — Az Angliai királlyal is újabb szövetséget kötött, mellyben arra kötelezték egymást, hogy valameddig a' monarchica uralkodásnak formája vissza nem tétetik Frantzia Országba, addig soha meg nem szűnnek a' Frantzia nemzet ellen való hadakozástól.

Genevában újabb perpatvar támadt a' polgárok és előjárók közt. A' városnak kapui bé vagynak zárva, 's Frantziák állanak előttök. A' polgárság bé akarja őket bocsátani, az előjárók pedig nem.

Kevésbe múlt, hogy a' Helvetusok is fegyvert nem fogtak a' Frantziák ellen, mellynek oká a' *Neufchâtel* (deákul Neocomensis) herizség. Ez a' tartomány szövetségben vagyon a' Helvétziai Cantonokkal. Ennekelőtte a' *Longvillai* familiához tartozott, hanem ennek minden maradvékai kihaltván, 1707 elfzendőben a' Prussiai királyt választották örökös Fejedelmeknek; úgy mindazáltal, hogy nemcsak el nem szakattak az Helvétziai Cantonoknak égyességétől, sőt a' Prussiai király sem bánhatik velek szabad tétzése szerént, hanem köteles őket régi törvényeikben, szabadságaikban, jussaikban, 's privilegiumaikban meg tartani és védelmezni, mellynek garantiáját, az az, evictioját, magokra válalták az Helvetus Cantonok. Múlt hólnapnak vége táján, kérdés támadván arról a' *Párisi* N. Gyűlésben, miképen kellene a' *Neucomiumi* Grófságnak lakosaival bánni, úgy é, mint Prussiai királynak jobbágyaival, vagy pedig mint a' Helvétziai Cantonoknak frigyeseivel? Végtére magok hasznokérilleten elmés distinctioval, avagy meg különböz tetéssel fejtették meg a' kérdést, hogy a' nevezett Grófságot magát úgy kell tekinteni, mint a' Helvétus Cantonokkal szövetséges tartományt, a' lakosokat pedig mint a' Prussiai királynak jobbágyait, az az, azt végzették, hogy minden

Neufchateli mostan Frantzia Országban mulató lasok hányattassanak tömiöztze, jószágaik pedig, mint a' Prussiai királynak tulajdona confiscáltassanak.

Ugy hallatik, hogy *Mosió* a' Provintziai Gróf XVI *Lajosnak* idösb testvér öttse *Hammból Livornóba* menni szándékozik, hogy onnan *Tulonban* menvéa Frantzia Orzágnak Regensévé kiáltassa ki magát.

Heidelbergban nagy zenebona támadott múlt hólnapnak 27-dik napján. Tudniillik, fülében menvéa az ott lévő, és az ottan által utazott Cs. K. katonáknak, hogy a' kégyetlen Frantziák *Mária Antoniót*, mint valamelly nagy bünöst, úgy végzették ki e' világból, annyira fel indúltak, hogy mind az ottan tartózkodó ki vándorlott, mind az ispotályban betegen fekvő Frantziákat fel akarják bosszúságoknak áldozni. Meg vonattatván a' lárma harangok, segyvert fogtak, 's öszve gyültek a' polgárok, kiknek hathatos közbenjárások által le is tsendesitetett a' támadott zenebona.

Carlsruhéból iratik, hogy *Lauer* Cs. K. Gen. Májor, *Fortlovis* alatt lévén, egygy trombitást küldött a' várba, a' ki által az erősséget a' kormányozótól fel kérte. Sokáig késvén a' trombitás, ismét másikat küldött a' Generál, olly parantsolattal, hogy fél óra alatt választ hozzon izenetére. Kapták a' Frantziák, a' válasz helyett mind a' két trombitásnak el vágták a' fejét, 's karókba ütven, a' bástyákra ki függesztették. Ezen halatlan törvénytelenségen felettébb meg indúlván a' nevezett Generál, meg kettöztette a' várnak kemény ostromlatását.

Egy Svéciai, nevezetesen *Norkieöpingi* apothecarius *Nyström* nevezetű, egy igen hafznos eszközt talált a' tűznek meg óltására, mellyel a' legnagyobb tüzet is el lehet eggynehány szempillantás alatt óltani, mellyel múlt hólnapnak 16-dik napján számos nézőknek jelen létebben, próbát is

tett. E' végre a' városon kívül egy fa házat építetett, és azt mindenféle égő materiával meg töltvén, meg gyújtotta, még pedig olly időben, melyben igen keményen fújt a' szél. Mikor leg jobban égett volna a' ház, az általa igen kevés költséggel készíttetett vízből egygy maroknyit öntött a' tűzre, 's tizenegy minimum alatt el alútt. Ugyan akkor más próbát is tett, t. i. tizennyóltz tonna szárkot meg gyújtott, 's ezt is el öltötte egy két szempillantás alatt az általa készíttetett vízzel. — Az illy hasznos találmány királyi gazdag meg jutalmaztatást érdemei, 's méltó volna, hogy az egéltz világon közönségessé tételne. Ha valahol Európában, Magyar hazánkban bizonyára leg nagyobb szükség volna erre a' tűz öltő eszközre, holott, hol vigyázatlanságból, hol gonofzságból, hol más történetből, gyakorta való gyúladások vagynak, kiváltképen tavasszal, és ősszel, és sok lakosok örökös köldűsságra jutnak a' miatt.

Lüttichből azt a' hírt vettük leg közelebb, hogy a' *Vendei* osztagból ki üzetéttu Rojalisták a' *Mayenne* folyó vize mellett keményen meg verték a' patriota seregeket, 's minden hadi elzkezeiket el vették.

A' *Londoni* magános levelek által árról tudósítatunk, hogy a' Spanyolok *Sz. Domonkos* szigetének napnyúgoti részét el foglalták, mely szerentsés történet által az Anglusok meg bátorítván *Jamajkában*, 1000 embert küldöttek az említett szigetnek déli része ellen, melynek lakosai örömmel fogják a' Brittusokat fogadni.

Reggióban Calabriának egy nevezetes városában igen nagy föld indulás volt a' múlt holnapban, a' melly által okoztatott víz árban számos házak le döntettek, az előfák tövöstől ki szaggattak, 300 embernél több el veszett, 's olly nagy pusztítás okoztatott a' mezőkben, hogy egyik izomszéd a' másiknak szántó földjétől, a' magát meg nem tudta különböztetni.